

Predicting Academic Self-Efficacy Based on Motivational Beliefs, Self-Regulation Strategies, and Academic Performance of First-Year Secondary School Girls in Kermanshah

Frank Mousavi

Associate Professor, Department of Educational Management, Faculty of Literature and Humanities, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran (**Corresponding author**). frnkmosavi@yahoo.com

Leyli Dadjo

Master's degree, Department of Educational Management, Faculty of Literature and Humanities, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran. izadialirezal@gmail.com

Abstract

The purpose of the present study is to predict academic self-efficacy in female students at the first secondary level in Kermanshah City. This prediction will be based on their motivational beliefs, self-regulation strategies, and academic performance. The research method is descriptive-correlational. The statistical population consisted of 3373 female students at the first secondary level in Kermanshah who were studying during the academic year 2018-2019. Using the multi-stage cluster sampling method, a sample of 330 people was selected. In order to measure the variables, the researchers utilized several instruments. Morgan-Jinks' (1999) academic self-efficacy, Hermans's motivation (1998), Zimmerman and Martinspon's (1986) self-regulation strategies, and Pham and Taylor (1999) academic performance were all assessed. Correlation coefficient and multiple regression were also used for data analysis. The findings showed a significant positive relationship between motivational beliefs and academic self-efficacy in students ($p=0.0001$, $r=0.56$). There is a significant positive relationship between self-regulation strategies and academic self-efficacy in students ($p = 0.0001$, $r = 0.49$). There is a significant positive relationship between academic performance and academic self-efficacy in students ($p = 0.0001$, $r = 0.52$). The regression analysis for predicting students' academic self-efficacy based on the variables of motivational beliefs, self-regulation strategies, and academic performance yielded significant results ($p < 0.0001$, $F = 14.51$). Therefore, it can be concluded that students' motivational beliefs, self-regulation skills, and academic performance can predict their academic self-efficacy.

Keywords: Academic Self-Efficacy, Motivational Beliefs, Self-Regulation Strategies, Academic Performance, Female Students, Kermanshah City.

¹ Received: 2023/12/16 ; Revised: 2024/02/11 ; Accepted: 2024/02/26 ; Published online: 2024/03/24

Article type: Research Article

Publisher: Qom Islamic Azad University

© the authors

پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرمانشاه

فرانک موسوی

دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول).
frnkmosavi@yahoo.com

لیلی دادجو

کارشناسی ارشد، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. izadialireza1@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی براساس باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرمانشاه است. روش پژوهش توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری (۳۳۷۳ نفر) شامل دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرمانشاه بوده که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ تحصیل می‌کردند. با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای ۳۳۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت اندازه‌گیری متغیرها از پرسشنامه‌های خودکارآمدی تحصیلی مورگان-جینکز (۱۹۹۹)، انگیزشی هرمنس (۱۹۹۸)، راهبردهای خودتنظیمی زیمرمن و مارتینزپونز (۱۹۸۶) و عملکرد تحصیلی فام و تیلمور (۱۹۹۹) استفاده شد. برای تحلیل داده‌ها نیز از ضریب همبستگی و رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که بین باورهای انگیزشی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان، رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد ($p=0/001$ و $r=0/56$). بین راهبردهای خودتنظیمی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان، رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد ($p=0/001$ و $r=0/49$). بین عملکرد تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان، رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد ($p=0/001$ و $r=0/52$). رگرسیون پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان از روی متغیرهای باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی معنی‌دار است ($p<0/001$ و $F=14/51$). بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که باورهای انگیزشی و مهارت‌های خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان قادر به پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان است.

کلیدواژه‌ها: خودکارآمدی تحصیلی، باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی، عملکرد تحصیلی، دانش‌آموزان دختر، شهر کرمانشاه.

نوع مقاله: مقاله پژوهشی ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم © نویسندگان.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۲۴؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۲/۱۱/۲۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۰۷؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۳/۰۱/۰۵

مقدمه

باورهای خودکارآمدی تحصیلی ادراک شده به‌عنوان بخشی از باورهای خودکارآمدی عمومی به تعداد مهارت‌های شخص مربوط نمی‌شود، بلکه به باورهایی همچون مطالعه کردن، انجام فعالیت‌های پژوهشی، پرسیدن سؤال در کلاس درس، ارتباط موفقیت‌آمیز با معلمان، برقراری روابط دوستانه با دیگر دانش‌آموزان، گرفتن نمره‌های خوب، شرکت در بحث‌های کلاسی و غیره اشاره دارد که شخص باور دارد که تحت شرایط خاص و موقعیت‌های تحصیلی و آموزشی می‌تواند انجام دهد. این افراد با کنجکاوی می‌توانند از راه‌حل‌های مناسب برای حل مشکلات خویش بهره ببرند و از خود استقامت بیشتری برای حل مسائل تحصیلی نشان دهند (آسن^۳، ۲۰۱۵). بندورا (۲۰۰۱) خودکارآمدی را دریافت و داوری فرد درباره مهارت‌ها و توانمندی‌های خود برای انجام کارهایی که در موقعیت‌های ویژه به آن‌ها نیاز است، تعریف می‌کند. از سوی دیگر، احساس خودکارآمدی افراد را قادر می‌سازد تا با استفاده از مهارت‌ها در برخورد با موانع، کارهای فوق‌العاده‌ای انجام دهند، بنابراین خودکارآمدی عاملی مهم برای انجام موفقیت‌آمیز عملکرد و مهارت‌های اساسی لازم برای انجام آن است. خودکارآمدی بر میزان تلاش برای انجام یک وظیفه اثر می‌گذارد. افرادی که به کارآمدی خود باور دارند برای غلبه بر موانع و مشکلات تلاش‌های مضاعفی می‌کنند (غیبی، ۱۳۹۸). موفقیت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان هر جامعه نشان‌دهنده موفقیت نظام آموزشی در زمینه هدف‌یابی و توجه به رفع نیازهای فردی است. بنابراین، نظام آموزشی را زمانی می‌توان کارآمد و موفق دانست که عملکرد تحصیلی افراد آن در مقاطع مختلف بیشترین و بالاترین رقم را داشته باشد. در این راستا، نظریه‌های متعددی در زمینه تعلیم و تربیت به ظهور رسیده است. این نظریه‌ها هر یک از زاویه‌ای خاص به عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی نگریده‌اند. با توجه به عملکرد تحصیلی در دنیای کنونی و با توجه به این امر که شکست تحصیلی عواقب جبران‌ناپذیری برای فرد، خانواده و جامعه در پی دارد، لازم است به این امر مهم توجه شود و با شناسایی عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان، دید خانواده‌ها و مدارس را نسبت به این پدیده عملی‌تر کرد (کوتزی و همکاران^۴، ۲۰۱۱). تحقیقات نشان می‌دهد که هر اندازه انگیزه بیشتر باشد، موفقیت نیز به همان اندازه بیشتر خواهد شد. علت به وجود آمدن انگیزه پیشرفت این است که جامعه به آن ارجح می‌نهد در خانواده نیز برای فرزندان که به دنبال پیشرفت می‌روند، ارزش بیشتری قائل هستند. مطالعات و بررسی‌های انجام شده پیرامون علت افت تحصیلی و عدم گرایش به تحصیل در مقاطع مختلف، بیانگر این است که در غالب موارد فقر انگیزشی بیشترین نقش را دارد به عبارت دیگر، در بسیاری از موارد، بچه‌ها به‌رغم اینکه از بهره‌های قابل توجهی برخوردارند، صرفاً به دلیل شرایط عاطفی نامساعد و فقر انگیزشی، دچار بی‌اشتهایی تحصیل شده، از پیشرفت تحصیلی مطلوب بازمی‌مانند (محمدپور، ۱۳۹۵). لذا با توجه به پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی براساس باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان و نیاز به مداخله جهت اصلاح این متغیرها و نیز با توجه به عدم وجود پژوهشی منسجم و کاربردی در خصوص موضوع، پژوهش حاضر درصدد است تا به سؤال زیر پاسخ دهد: آیا بین باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرمانشاه رابطه‌ای وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر روش توصیفی-همبستگی می‌باشد. جامعه آماری کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرمانشاه بودند که در سال تحصیلی ۹۹-۹۸ مشغول به تحصیل بوده و تعداد آن‌ها حدود ۳۳۷۳ نفر می‌باشد. نمونه این پژوهش مشتمل بر ۳۳۰ نفر از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرمانشاه می‌باشد که برای انتخاب آن‌ها از ۳۳۰ دانش‌آموز به صورت خوشه‌ای، ۱۰ کلاس درس برحسب جدول کرجسی و مورگان به‌عنوان نمونه انتخاب گردیدند. ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش شامل: پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی مورگان-جینکز^۵ (جینکز و مورگان، ۱۹۹۹)؛ پرسشنامه باورهای انگیزشی هرمنس^۶ (۱۹۹۸)؛ پرسشنامه راهبردهای خودتنظیمی دانش‌آموزان و عملکرد تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۹) می‌باشد.

پس از تنظیم پرسشنامه‌ها و انتخاب آزمودنی‌ها، پرسشنامه‌های پژوهش در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت، سپس توضیحات لازم از سوی پژوهشگر در مورد نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها به آن‌ها ارائه شد. از آزمودنی‌ها خواسته شد اگر در فرآیند تکمیل پرسشنامه با مشکلی مواجه شدند، از پژوهشگر درخواست توضیح بیشتری داشته باشند. دانش‌آموزان انتخاب شده پس از اعلام رضایت جهت شرکت در پژوهش و دریافت تضمین لازم مبنی بر اینکه اطلاعات آن‌ها محرمانه باقی خواهد ماند، اقدام به تکمیل پرسشنامه‌ها نمودند. پس از تکمیل پرسشنامه توسط آزمودنی‌ها، پرسشنامه‌های پژوهش جمع‌آوری گردید. در مرحله بعدی، پرسشنامه‌ها نمره‌گذاری شدند و در بخش تجزیه و تحلیل، نمرات آزمون‌ها و زیرمقیاس‌ها با توجه به کلید مربوطه استخراج و داده‌های حاصل با کمک نرم‌افزار SPSS و ابزارهای آمار توصیفی (میانگین، میانه، مد و دامنه تغییرات) توصیف گردید. سپس معناداری نمونه‌ها تعیین گردید. در مرحله بعد، با کمک آزمون‌های همبستگی، ارتباط متغیر مستقل و زیرمقیاس‌های آن با متغیر وابسته مورد سنجش قرار گرفت و در نهایت با کمک ضریب همبستگی و رگرسیون چندگانه، وزن این تأثیر و ارتباط مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها

جدول ۱- میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر نمره‌های باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی، عملکرد تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی

شاخص های آماری متغیر	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
باورهای انگیزشی	۳۳۰	۶۶/۸۸	۹/۲۲	۲۹	۸۴
راهبردهای خودتنظیمی	۳۳۰	۴۷/۵۶	۷/۲۰	۱۴	۶۰
عملکرد تحصیلی	۳۳۰	۱۳۸/۴۸	۱۳/۸۴	۹۸	۱۴۶
خودکارآمدی تحصیلی	۳۳۰	۱۰۶/۵۲	۱۱/۵۸	۶۲	۹۵

^۵Morgan-Jinks

^۶Hermans achievement motivation inventory

جدول (۱)، میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین نمره‌های باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی، عملکرد تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی مربوط به نمونه تحقیق را نشان می‌دهد. قبل از تحلیل داده‌های مربوط به فرضیه‌ها، برای اطمینان از اینکه داده‌های این پژوهش مفروضه‌های زیربنایی مدل تحلیل رگرسیون را برآورد می‌کنند، به بررسی آن‌ها پرداخته شد. بدین منظور چهار مفروضه تحلیل مسیر شامل داده‌های گمشده^۷، بررسی داده‌های پرت^۸، نرمال بودن^۹ و همخطی چندگانه^{۱۰} مورد بررسی قرار گرفتند که نتایج نشان داد مفروضه‌های تحلیل رگرسیون برقرار می‌باشد.

فرضیه اول: بین باورهای انگیزشی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۲ - ضرایب همبستگی ساده بین باورهای انگیزشی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان

متغیر ملاک	شاخص آماری متغیر پیش‌بین	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی‌داری (p)	تعداد نمونه (n)
خودکارآمدی تحصیلی	باورهای انگیزشی	۰/۵۶	۰/۰۰۰۱	۳۳۰

همان‌طور که در جدول (۲) ملاحظه می‌شود، بین باورهای انگیزشی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد (p=۰/۰۰۰۱ و r=۰/۵۶). بنابراین، فرضیه اول تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، هرچه باورهای انگیزشی دانش‌آموزان بیشتر باشد، به همان اندازه خودکارآمدی تحصیلی آنان نیز بالاتر خواهد بود.

فرضیه دوم: بین راهبردهای خودتنظیمی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۳ - ضرایب همبستگی ساده بین راهبردهای خودتنظیمی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان

متغیر ملاک	شاخص آماری متغیر پیش‌بین	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی‌داری (p)	تعداد نمونه (n)
خودکارآمدی تحصیلی	راهبردهای خودتنظیمی	۰/۴۹	۰/۰۰۰۱	۳۳۰

همچنین همان‌طور که در جدول (۳) ملاحظه می‌شود، بین راهبردهای خودتنظیمی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد (p=۰/۰۰۰۱ و r=۰/۴۹). بنابراین، فرضیه دوم تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، هرچه میزان راهبردهای خودتنظیمی دانش‌آموزان بیشتر باشد، به همان اندازه خودکارآمدی تحصیلی آنان نیز بالاتر خواهد بود.

⁷ Missing

⁸ Outliers

⁹ Normality

¹⁰ Multicollinearity

فرضیه سوم: بین عملکرد تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

جدول ۳ - ضرایب همبستگی ساده بین عملکرد تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان

متغیر ملاک	شاخص آماری متغیر پیش‌بین	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی‌داری (p)	تعداد نمونه (n)
خودکارآمدی تحصیلی	عملکرد تحصیلی	۰/۵۲	۰/۰۰۲	۳۳۰

همچنین همان‌طور که در جدول (۳) ملاحظه می‌شود، بین عملکرد تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد ($p=0/0001$ و $r=0/52$). بنابراین، فرضیه سوم تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، هرچه میزان عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بیشتر باشد، به همان اندازه خودکارآمدی تحصیلی آنان نیز بالاتر خواهد بود.

فرضیه چهارم: باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی توان پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان را دارند.

جدول ۴- ضرایب همبستگی چندگانه متغیرهای پیش‌بین (باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی) با خودکارآمدی

تحصیلی دانش‌آموزان با روش ورود همزمان و مرحله‌ای

رتبه	متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	F	p=	β	t	p=
«ورود»	باورهای انگیزشی	۰/۴۹	۰/۲۴	۱۴/۵۱	۰/۰۰۰۱	۰/۳۴	۸/۰۱۹	۰/۰۰۰۱
	راهبردهای خودتنظیمی					۰/۲۹	۸/۸۹	۰/۰۰۰۱
	عملکرد تحصیلی					۰/۳۲	۷/۰۱	۰/۰۰۰۱
«مرحله‌ای»	۱- باورهای انگیزشی	۰/۵۹	۰/۳۵	۴۴/۳۶	۰/۰۰۰۱	۰/۴۴	۷/۷۰	۰/۰۰۰۱
	۲- عملکرد تحصیلی					۰/۳۱	۵/۶۶	۰/۰۰۰۱
	۳- راهبردهای خودتنظیمی					۰/۲۲	۳/۶۹	۰/۰۰۰۱
						۰/۲۹	۳/۵۱	۰/۰۰۰۱
						۰/۲۶	۴/۵۵	۰/۰۰۰۱
						۰/۲۴	۴/۲۷	۰/۰۰۲

همان‌طور که در جدول (۴) مشاهده می‌شود، رگرسیون پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان از روی متغیرهای باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی معنی‌دار می‌باشد ($p < 0/0001$ و $F = 14/51$). بنابراین، فرضیه چهارم تأیید می‌گردد. متغیر باورهای انگیزشی با ضریب بتای ۰/۳۴، متغیر عملکرد تحصیلی با ضریب بتای ۰/۳۲ و متغیر راهبردهای خودتنظیمی با ضریب بتای ۰/۲۹ می‌تواند به طور مثبت و معنی‌دار خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کند. همچنین، مقدار R^2 نشان می‌دهد ۲۴٪ از واریانس خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان توسط متغیرهای یادشده تبیین می‌شود.

نتیجه‌گیری

این پژوهش به منظور تبیین میزان پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی براساس باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شهر کرمانشاه انجام شد.

فرضیه اول: بین باورهای انگیزشی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

نتایج نشان داد بین باورهای انگیزشی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر، هرچه باورهای انگیزشی دانش‌آموزان بیشتر باشد، به همان اندازه خودکارآمدی تحصیلی آنان نیز بالاتر خواهد بود. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش توحیدی (۱۳۹۸) همسو و هماهنگ می‌باشد.

فرضیه دوم: بین راهبردهای خودتنظیمی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

نتایج نشان داد بین راهبردهای خودتنظیمی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر، هرچه میزان راهبردهای خودتنظیمی دانش‌آموزان بیشتر باشد، به همان اندازه خودکارآمدی تحصیلی آنان نیز بالاتر خواهد بود. والدین با اجتناب از ترتیب دادن جشن‌ها و مراسمات مختلف و یا شرکت در آنها در ایام امتحانات می‌توانند بر پیشرفت و خودکارآمدی تحصیلی فرزندان خود تأثیر داشته باشند و همچنین می‌توانند بجای خرید اشیای غیرضروری برای دانش‌آموزان، کتاب‌های کمک‌درسی و وسایل کمک‌آموزشی تهیه کنند، تا از این طریق هم دانش‌آموزان اوقات فراغت خود را به خوبی بگذرانند، و هم به یادگیری آنها کمک کند. وضعیت اقتصادی خانواده می‌تواند از عوامل مهم پیشرفت تحصیلی فرزندان باشد. توجه به فرهنگ خانواده، نحوه برقراری ارتباط با خواهران و برادران دیگر نیز می‌تواند از عوامل پیشرفت و تحصیلات فرزندان باشد.

فرضیه سوم: بین عملکرد تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

نتایج نشان داد بین عملکرد تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر، هرچه میزان عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بیشتر باشد، به همان اندازه خودکارآمدی تحصیلی آنان نیز بالاتر خواهد بود. در تبیین نتایج فرضیه سوم می‌توان گفت که یکی از ویژگی‌هایی که در جامعه ما معمولاً به آن توجه می‌شود، عملکرد تحصیلی است که تأثیر به‌سزایی در موفقیت افراد دارد که باعث تلاش فرد و رسیدن به اهداف مثبت در زندگی می‌شود. بنابراین، کسی که از این ویژگی برخوردار است، بدون توجه به ویژگی‌های زمانی و مکانی، تلاش خود را در همه زمینه‌ها توسعه می‌دهد. زندگی تحصیلی، یکی از مهم‌ترین ابعاد زندگی اشخاص است که بر سایر ابعاد زندگی تأثیر فراوان دارد. در این بین یکی از مسائل و مشکلات اساسی زندگی تحصیلی افراد و نظام آموزشی هر کشور، مسأله افت تحصیلی و پایین بودن سطح عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان آن کشور است. این پدیده، علاوه بر زیان‌های هنگفت اقتصادی، سلامت روانی فراگیرندگان را مخدوش می‌نماید.

توجه به امور تربیتی-آموزشی و مسائل شخصیتی دانش‌آموزان در هر جامعه‌ای موجب پرورش افرادی می‌شود که در آینده قادرند امور مختلفی را به دست گیرند و جامعه خود را با شایستگی اداره و هدایت نمایند، اما منظور از دانش‌آموزان، فقط یک گروه خاص در جامعه نیست. به عبارت ساده‌تر، هر گروهی از دانش‌آموزان باید از امکانات مناسبی بهره‌مند باشند. در این میان، یکی از امکانات مناسب داشتن خودکارآمدی تحصیلی بالا است.

فرضیه چهارم: باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی توان پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان را دارند.

نتایج نشان داد رگرسیون پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان از روی متغیرهای باورهای انگیزشی، راهبردهای خودتنظیمی و عملکرد تحصیلی معنی‌دار می‌باشد. متغیر باورهای انگیزشی با ضریب بتای ۰/۳۴، متغیر عملکرد تحصیلی با ضریب بتای ۰/۳۲ و متغیر راهبردهای خودتنظیمی با ضریب بتای ۰/۲۹ می‌تواند به طور مثبت و معنی‌دار خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان را پیش‌بینی کنند. در تبیین نتیجه این فرضیه می‌توان گفت که عملکرد تحصیلی همان محصول یادگیری است و نشان‌دهنده پیشرفت کلی در سطح یا سطوحی از یک موضوع یا زمینه خاصی است که محتوای آن از طریق آزمون سنجیده می‌شود، یا به عبارتی می‌توان گفت عملکرد تحصیلی شامل چیرگی یا تسلط در حیطه مشخص به دنبال سطح معینی از دانش و مهارت است. عملکرد فرد از عوامل مختلفی همچون انگیزش، هیجان، شرایط محیطی، خستگی و بیماری تاثیر می‌پذیرد.

باورهای خودکارآمدی تحصیلی به عنوان فرآیند شناختی در روان‌شناسی، تحت عنوان خودکارآمدی ادراک شده پایین یا ناکارآمدی ادراک شده، نقش اساسی به عهده دارد. احساس کارآمدی بالا، سلامت شخصی و توانایی انجام تکلیف را به طرق متعدد افزایش می‌دهد، افرادی که به قابلیت‌های خود اطمینان دارند، تکالیف مشکل را به عنوان چالش در نظر می‌گیرند که باید بر آن تسلط یابند، به جای اینکه آن را تهدیدآمیز ببینند و از آن اجتناب کنند، آن‌ها اهداف چالش‌انگیز را انتخاب می‌کنند و متعهد باقی می‌مانند تا آن را به انجام برسانند. آن‌ها اطمینان دارند که موقعیت‌های تهدیدآمیز را می‌توانند تحت کنترل خود درآورند. چنین برداشتی نسبت به قابلیت‌ها، تنیدگی و افسردگی را کاهش می‌دهد و به تکمیل تکالیف منجر می‌شود. آنچه رابطه بین یادگیری خودتنظیم و پیشرفت یادگیری را مشخص می‌کند، رابطه بین مهارت‌ها و راهبردهای این نوع یادگیری، یعنی راهبردهای شناختی و فراشناختی با پیشرفت یادگیری است. برای دستیابی به مهارت‌های اجتماعی افراد باید انگیزه‌های فرد فرد انسان‌ها را شناخت. زندگی انسان هیچ‌گاه در حال سکون مطلق نیست، بلکه دائماً در کشمکش و تلاش برای به دست آوردن این نیازها از جمله نیاز به پیشرفت، وضعیت اجتماعی و امنیت جسمی و روانی بهتر است و برای به دست آوردن نیازهایی است که بشر دائماً تحت تأثیر آن‌هاست. بنابراین، برای به دست آوردن این نیازها بهتر است که بر مشکلات چیره شویم و برای به دست آوردن انگیزه پیشرفت، دست به فعالیت‌های مختلف بزنیم. از طرف دیگر، پیشرفت تحصیلی موضوعی است که به‌خصوص در حال حاضر مورد توجه تمامی کشورهای جهان است و هر ساله بخش زیادی از بودجه جوامع صرف تحصیل کودکان و نوجوانان می‌شود. از محدودیت‌های این تحقیق می‌توان از عدم همسان‌سازی افراد نمونه براساس متغیرهای مداخله‌گری از جمله سن، تحصیلات والدین و سایر متغیرهای جمعیت‌شناختی اشاره کرد. از پیشنهاد‌های این پژوهش نیز می‌توان به آموزش راهبردهای خودتنظیمی به صورت عملیاتی و ایجاد باورهای انگیزشی مثبت در دانش‌آموزان اشاره نمود.

منابع

- توحیدی، محسن (۱۳۹۸). مطالعه سبک‌های اسنادی، اضطراب و انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در میان دانش‌آموزان پسر سال اول دبیرستان دولتی شهر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، روانشناسی تربیتی. دانشگاه تربیت معلم.
- غیبی، معصومه (۱۳۹۸). رابطه بین سبک‌های یادگیری و خودکارآمدی در دانشجویان دوره کارشناسی گروه‌های تحصیلی (علوم انسانی، فنی-مهندسی و علوم پایه) دانشگاه شهید بهشتی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، مدیریت و برنامه‌ریزی آموزش عالی. تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- محمدپور، حسین (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین انگیزه پیشرفت و سلامت روان با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان سوم متوسطه شهرستان لامرد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

Asen, G. (2015). Mindfulness, and perceived threat as predictors of posttraumatic stress Disorder After Exposure to a Terrorist Attack: A prospective study. *Psychosomatic Medicine*, 68, p. 904-999.

Coetzee, L.J, Clarke, L. & Ukgerer. J.A. (2011). *Children,s drawing provid a new prespective on teacher – child relation guality and school adjustment*. Australia Macguarie University. Early childhood Research Quarterly, p. 55-71.